

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de către avocatul Irina Lazur în numele inculpatului Covali Rodion și de ultimul, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2019, în cauza penală, în privința lui

Covali Rodion XXX, născut la XXX, originar din XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 17.11.2016 pînă la 27.12.2017;

Instanța de apel de la 30.08.2018 pînă la 23.05.2019;

Instanța de recurs de la 08.08.2019 pînă la 05.11.2019.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor ordinare în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 decembrie 2017, Covali Rodion a fost recunoscut vinovat și condamnat de comiterea infracțiunilor:

- în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare;
- în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare;
- în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 1 an închisoare.

În conformitate cu art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Covali Rodion, i s-a stabilit pedeapsă definitivă de 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a admis parțial acțiunea părții civile Ersoy Mehmet, prin care s-a încasat din contul lui Covali Rodion în folosul lui Ersoy Mehmet prejudiciul material cauzat în mărime de 351 872 lei și 40 bani și prejudiciul moral în mărime de 5 000 lei, în total 356 872 lei și 40 bani.

2. Prin sentința nominalizată s-a constatat că, Covali Rodion dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, având un plan bine determinat și urmărind scopul dobândirii bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretext inventat, la data de 20 iunie 2016 pînă la 21 septembrie 2016, în timp ce se afla pe adresa mun. Chișinău, str. XXX, a însușit de la cet. Saulea Axenia, XXX, un lăntișor din aur cu masa de 2,5 gr, în valoare de 3 000 lei, un inel din aur cu valoare de 2 000 lei, după care cu bunurile însușite a dispărut într-o direcție necunoscută, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă de 5 000 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Covali Rodion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Tot el, Covali Rodion, la 25.06.2016 aproximativ la ora 09:00, în timp ce se afla la centrul de deservire tehnică auto „Olmosdon” situat în mun. Chișinău, str. XXX, având intenția de a dobândi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării unui automobil de model „BMW 630F” cu n/î XXX la prețul de 355 833 lei, ce aparține cet. Ersoy Mehmed, a însușit de la ultimul, automobilul menționat, cauzându-i astfel părții vătămate Ersoy Mehmed, un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Covali Rodion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.

Tot el, Covali Rodion, la 03.09.2016 în intervalul de timp de la ora 10:00 până la 22:20, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, fiind în apartamentul nr. 38 de pe adresa str. Burebista, 66/4, mun. Chișinău, a sustras pe ascuns, prin acces liber, din portmoneul, care se afla pe masă în cameră, mijloace bănești în sumă de 300 euro, ce conform ratei de refinanțare a BNM, constituie 6 620 lei, astfel cauzând părții vătămate Burdujel Rita un prejudiciu material considerabil în sumă de 6 620 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Covali Rodion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. La 13 august 2018, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 27 decembrie 2017, a declarat apel inculpatul Covali Rodion care a solicitat, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința sa pe episoadele prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, pe motiv că, în faptele incriminate lipsesc elementele infracțiunii. Totodată fapta prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal a fost exclusă din Cod penal, fiind temei de achitare pe motivul că fapta nu este prevăzută de legea penală. Iar episodul prevăzut de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal să fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea apelului s-a invocat că, soluția primei instanțe în partea stabilirii pedepsei este prea aspră, care a fost aplicată în lipsa sa.

În continuare, în motivarea apelului suplimentar, inculpatul Covali Rodion a solicitat repunerea cererii de apel în termenul de declarare motivând omiterea acestuia prin recepționarea copieii de pe sentință cu întârziere, inclusiv lipsa asistenței juridice calificate din partea unui avocat.

În continuare, cu referire la dezacordul său cu soluția primei instanțe, pe episodul condamnării în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, apelantul/inculpat a invocat că aceasta este una neîntemeiată, iar instanța de fond eronat a reținut fapta penală, deoarece a considerat că între părți au existat relații civile, iar circumstanțele speței denotă lipsa elementelor infracțiunii.

În contextul dat, apelantul a invocat că, de către acuzare nu a fost dovedită intenția de a însuși automobilul, specificând în acest sens, că toate acțiunile au avut loc împreună cu proprietarul automobilului, respectiv consideră că dacă nu ar fi avut loc accidentul rutier, nu ar fi fost nici dauna materială, iar automobilul ar fi fost întors părții vătămate fără consecințele survenite.

În opinia apelantului, circumstanțele cauzei denotă lipsa elementelor infracțiunii de escrocherie, susținând că în cauza dată au fost relații pur civile, iar părțile au avut niște neînțelegeri contractuale, care nu pot fi calificate ca elementele infracțiunii.

Astfel, a susținut că, de către acuzare nu s-a dovedit existența elementelor infracțiunii, iar instanța de fond neîntemeiat l-a recunoscut vinovat pe Covali Rodion, specificând că dispoziția art. 190 alin. (5) a fost modificată prin MO 128-133/13.05.16 art. 272, respectiv susține că circumstanțele imputate nu mai sunt prevăzute de legea penală.

În același context, partea apelantă a invocat dezacordul său cu admiterea acțiunii civile considerând că, instanța de fond eronat a admis încasarea de la inculpat a costului automobilului în beneficiul părții vătămate or, ultimului i-a fost restituit și automobilul și costul acestuia, ceea ce apelantul consideră că ar însemna o îmbogățire fără justă cauză.

Pe episodul condamnării în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, apelantul a susținut că, instanța de fond neîntemeiat a reținut fapta infracțională motivând că în acțiunile sale lipsesc elementele infracțiunii.

În susținerea poziției invocate a indicat că, partea vătămată în instanța de judecată singură a declarat că a dat obiectele din aur benevol pentru a fi reparate, iar faptul că nu au fost întoarse în acea zi, deoarece le-a uitat acasă nu poate fi reținută ca faptă de însușire, căci au existat alți factori subiectivi, care nu se încadrează în acțiunea de însușire a bunurilor altei persoane, or ei au locuit împreună fiind în relații de concubinaj, prin urmare, obiectele au devenit de uz comun, iar faptul că inculpatul anume în ziua cu pricina nu i-a adus obiectele din aur a existat un motiv plauzibil, căci le-a uitat acasă, nu poate fi reținută ca intenție de însușire. Respectiv, în fapta imputată nu poate fi reținută infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, deoarece din circumstanțele faptei lipsesc elementele infracțiunii.

În același context apelantul a indicat că, norma prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal a fost exclusă prin Legea nr 179 din 26.07.18, publicată în Monitorul Oficial nr. 309-320/17.08.18 art. 498; în vigoare 17.08.18, ceea ce în opinia sa semnifică că pe episodul în cauză urmează să fie emisă o sentință de achitare din motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.

Iar cu referire la episodul prevăzut de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal a considerat că instanța de fond a aplicat o pedeapsă prea aspră, ținând cont de faptul că pe acest episod inculpatul a recunoscut vina, s-a căit sincer, existând circumstanțe atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal, totodată, acesta anterior nu a fost atras la răspundere penală. În aceste circumstanțe pedeapsa stabilită cu privațiune de libertate este prea aspră, instanța urma să aplice în această speță prevederile art. 90 Cod penal și să stabilească în privința acestuia o pedeapsă neprivativă de libertate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2019, apelul inculpatului Covali Rodion a fost repus în termen, admis parțial, din alte motive în conformitate cu art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, apelul și apelul suplimentar declarat de către inculpatul Covali Rodion, s-a casat parțial sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Se recunoaște vinovat Covali Rodion, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, și în baza acestei Legi a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 6 luni.

Se mențin dispozițiile privind condamnarea lui Covali Rodion în baza art. 190 alin (5) și art. 186 alin (2) lit. d) Cod penal.

Conform prevederilor art.84 alin. (1) Cod penal pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor stabilite lui Covali Rodion se stabilește pedeapsa definitivă de 8 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de timp semiînchis.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana a fost pronunțată public la data de 27 decembrie 2017, fiind adoptată în cauza penală privind condamnarea lui Covali Rodion pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d), art. 190 alin (2) lit. c) și art. 190 alin (5) Cod penal (f.d.240-248).

Totodată, instanța de apel a remarcat că, sentința a fost pronunțată în lipsa inculpatului Covali Rodion, în privința căruia a fost dispusă intentarea investigațiilor de căutare, conform prevederilor art. 321 Cod de procedură penală, fiind dispusă examinarea cauzei în lipsa acestuia.

La fel, din materialele cauzei date rezultă că, în privința lui Covali Rodion a fost pornit dosar de căutare (f.d.4, vol. IV), fapt prin care se justifică examinarea cauzei în lipsa lui Covali Rodion.

Totodată, apelantul a invocat că despre sentința din 27.12.2017, inculpatul Covali Rodion a aflat după ce a fost reținut, astfel termenul de atac fiind omis, motiv din care consideră posibilă repunerea în termen a apelului.

În ordinea celor relevate, instanța de apel a notat că, deși inculpatul Covali Rodion a omis termenul de declarare a apelului împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 27 decembrie 2017, se apreciază ca fiind argumentat temeiul acestuia în omiterea termenului de declarare a cererii de apel, circumstanțe ce motivează repunerea în termenul de atac a inculpatului împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 27 decembrie 2017.

Instanța de apel a conchis că, Covali Rodion a comis infracțiunea imputată lui în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, însă, deoarece prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare 17.08.2018 calificativul de la lit. c) al art. 190 Cod penal ”cu cauzarea de daune în proporții considerabile” a fost abrogat, prin prisma retroactivității legii penale, se impune excluderea acestuia din învinuirea imputată lui Covali Rodion Pavel, iar acțiunilor făptuitorului urmează a fi dată o nouă încadrare juridică, motiv pentru care instanța de apel admite cererea de apel declarată de către inculpat, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri.

De asemenea, cu referire la prevederile art. 10 Cod penal, că modificările operate sunt aplicabile cazului în speță privindu-l pe Covali Rodion și acțiunile inculpatului se încadrează în prevederile art. 190 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a subliniat că, Covali Rodion, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, având un plan bine determinat și urmărind scopul dobândirii bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretext inventat, la data de 20 iunie 2016 până la data de 21 septembrie 2016, în timp ce se afla pe adresa mun. Chișinău, str. XXX, a însușit de la cet. Saulea Axenia, un lăntișor din aur cu masa de 2,5 gr, în valoare de 3 000 lei, un inel din aur cu valoare de 2 000

lei, după care cu bunurile însușite a dispărut într-o direcție necunoscută, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă de 5 000 lei.

În ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul Covali Rodion a susținut declarațiile date în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond unde vina nu a recunoscut. Suplimentar a declarat că recunoaște faptul că a luat automobilul dat. Pe episodul cu partea vătămată Saulea Axenia recunoaște vina și a explicat că parțial a restituit prejudiciul, în sumă de 5000 lei. Pe episodul cu partea vătămată Ersoy Mehmed vina nu o recunoaște și explică că au fost împreună, respectiv i-a propus părții vătămate să achite suma deteriorării automobilului, însă ultimul i-a spus să-i achite integral automobilul. A menționat că automobilul era de model BMW M6 și a fost reparat de Ersoy Mehmed. De asemenea a declarat că pe episodul cu partea vătămată Burdujel Rita recunoaște vina, a ajuns la un numitor comun cu ultima, însă nu a restituit prejudiciul, deoarece partea vătămată nu s-a prezentat la ultima ședință de judecată, iar ulterior nu a avut posibilitate să o contacteze, deoarece este plecată peste hotarele țării.

În ordinea celor constatate, instanța de apel a reținut, că deși inculpatul Covali Rodion, în ședința de judecată a instanței de apel a recunoscut vina în comiterea acțiunilor descrise în actul de învinuire, vina acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, se dovedește integral și prin cumulul de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Saulea Axenia (f.d. 234-235); procesul-verbal de audiere a martorului Covali Valentina (f.d. 14 vol. II); procesul-verbal de ridicare din 24.10.2016 prin care a fost ridicat de la Covali Valentina telefonul mobil de model "Lenovo" cu nr. de imei XXX, XXX (f.d. 15, vol. II); procesul-verbal de examinare a obiectului din 24.10.2016, prin care a fost examinat telefonul mobil de model "Lenovo" (f.d. 20, vol. II); procesul-verbal de recunoaștere a obiectului din 24.10.2016 prin care Saulea Axenia a recunoscut obiectul cu nr. 2, după modelul telefonului (f.d. 21-22, vol. II); ordonanța de recunoaștere drept corp delict din 24.10.2016, fiind recunoscut corp delict telefonul mobil de model "Lenovo" (f.d. 23, vol. II); ordonanța din 27.10.2016 de restituire a corpului delict - telefonul mobil de model "Lenovo" cu nr. de imei XXX, părții vătămate Saulea Axenia și recipisa ultimei, prin care se obligă să-l păstreze pînă la finalizarea examinării cauzei (f.d. 25-26, vol. II); procesul-verbal de confruntare din 24.10.2016 între inculpatul Covali Rodion și partea vătămată Saulea Axenia, prin care inculpatul a confirmat declarațiile părții vătămate Saulea Axenia ca fiind veridice (f.d. 27-28, vol. II).

Respectiv din materialele cercetate atât în instanța de fond cât și în instanța de apel se constată, că inculpatul Covali Rodion a avut inițial intenția de a induce în eroare partea vătămată prin înșelăciune și abuz de încredere și anume încredințând-o pe partea vătămată Saulea Axenia că se va ocupa de repararea bijuteriilor din aur transmise lui, circumstanțe ce a determinat-o să-i transmită lui Covali Rodion lanțisorul și un inel din aur, pe care nu i le-a mai restituit, fapt prin care i s-a cauzat daune considerabile.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Covali Rodion a săvârșit infracțiunea prevăzută de *art. 190 alin. (1) Cod penal - escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere în proporții considerabile* or, la materialele cauzei sunt anexate suficiente probe ce indică cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

În contextul dat, luând în considerare particularitățile ce caracterizează

infracțiunea prevăzută de art. 190 Cod penal, instanța de apel a reținut că, inculpatul Covali Rodion a comis infracțiunea de escrocherie or, cumulul de probe pertinente și concludente prezentate în sprijinul învinuirii cercetate și apreciate inclusiv în instanța de apel, dovedesc în întregime vinovăția inculpatului, iar temeuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu au fost stabilite, acestea fiind obținute cu respectarea normelor de procedură penală, coroborează între ele și pe deplin dovedesc vinovăția inculpatului.

În ordinea celor relevate, în opinia instanței de apel sunt neîntemeiate alegațiile apelantului/inculpat care invocă în esență că *în cadrul cercetării judecătorești nu a fost demonstrată intenția inculpatului de însușire a bunurilor părții vătămate*, or s-a stabilit cert că Covali Rodion a obținut ilicit bunurile (bijuteriile din aur) de la partea vătămată Saulea Axenia, prin înșelăciune și abuz de încredere, ducând-o în eroare și anume prin crearea unei false reprezentări a realității, astfel asigurând-o că bijuteriile sale au fost reparate.

În acest sens, instanța de apel a subliniat că, inculpatul a pus amprenta încrederii în această relație, or inculpatul și partea vătămată locuiau împreună, avînd o relație amoroasă, circumstanțe pe care inculpatul nu le-a negat, fapt pe de care inculpatul s-a folosit cu rea voință pentru a-și realiza scopul său, însușindu-i bunurile (bijuteriile din aur), or partea vătămată a fost dusă în eroare, avînd o reprezentare greșită a situației, iar toate aceste acțiuni au avut scopul de a realiza interesele personale - obținerea acestor bunuri, valoarea cărora a fost estimată la 5000 lei.

Prin urmare, din analiza coroborată a materialului probator, s-a stabilit cert că inculpatul chiar de la început nu a avut intenția să execute obligațiile asumate față de partea vătămată, iar datorită acestui fapt dînsul a recurs la procedee frauduloase în detrimentul victimei, astfel, fapta s-a consumat odată cu primirea bunurilor (bijuteriile din aur), însă fără a duce la capăt promisiunea făcută, adică de a le restitui părții vătămate, pe care inculpatul nici nu intenționa să o facă, or acesta de fiecare dată cînd era întrebat de bijuterii invoca diferite pretexte pentru a-și justifica acțiunile de nerestituire.

În același context, întru respingerea alegațiilor apelantului/inculpat care în esență invocă că acțiunile sale nu reprezintă infracțiune de escrocherie ci relații de ordin civil, instanța de apel evidențiază că delimitarea infracțiunii de escrocherie față de încălcarea unor relații civile este subsecventă prezenței sau lipsei scopului de cupiditate la momentul asumării obligațiilor, iar primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

Astfel, instanța de apel a reținut că, prin însăși acțiunile sale, Covali Rodion a demonstrat că a urmărit intenția de a însuși bunurile de la partea vătămată, atunci cînd în fapt nu a întreprins real careva acțiuni în vederea restituirii lor, așa cum a fost înțelegerea inițială, precum și nici după adresarea părții vătămate la organele de poliție.

Prin urmare, în opinia instanței de apel, prezumția de nevinovăție a inculpatului Covali Rodion a fost răsturnată fără dubiu prin coroborarea cumulului de probe administrate, cercetate și analizate și care dovedesc vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii de escrocherie.

Astfel, instanța de apel a relevat că conform prevederilor art.61 Cod penal și art.75 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților.

De asemenea, instanța de apel a notat că, un rol primordial în aprecierea stabilirii și aplicării pedepsei, îl are pericolul social al faptei, sens în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate atât pentru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea vinovatului.

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că, conform art. 16 alin. (3) Cod penal, infracțiunea săvârșită de către Covali Rodion, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave.

De asemenea, instanța de apel notează că nu au fost stabilite circumstanțe agravante și nici circumstanțe atenuante.

Prin urmare, ținând cont de prevederile art. 7, 61, 75-78 Cod penal, care stipulează expres că pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al faptelor comise, și anume că infracțiunea de escrocherie comisă de către inculpat, este săvârșită cu intenție și atentează la relațiile sociale cu caracter patrimonial, acțiuni ce prezintă o gravitate sporită și care dețin rezonanță în rândurile opiniei publice și determină reacții negative ale acesteia asupra faptului dat, instanța de apel a conchis că, inculpatul Covali Rodion urmează a fi condamnat pe *art. 190 alin. (1) Cod penal* cu aplicarea unei pedepse cu închisoare, în limitele sancțiunii prevăzute de norma penală la momentul comiterii infracțiunii.

În aceeași ordine de idei instanța de apel a menționat asupra pericolului social prezentat de către inculpat, care a comis infracțiune de escrocherie pe două episoade, iar paguba pricinuită părților vătămate crescând în valoarea ei din „considerabile” în „deosebit de mari”, circumstanțe care în opinia instanței de apel a dus la imposibilitatea stabilirii în privința lui Covali Rodion a unei pedepse mai blânde și nu va fi suficientă pentru corectarea inculpatului și nici pentru prevenirea de noi infracțiuni.

În continuare, instanța de apel, audiind participanții la proces, verificând prin prisma art. 101 Cod de procedură penală probele administrate la etapa de urmărire penală și cercetare judecătorească în prima instanță și verificate în instanța de apel a constatat că, instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt *pe episodul părții vătămate Ersoy Mehmet și Burdujel Rita*, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corespunzătoare, și anume comiterea de către Covali Rodion Pavel a infracțiunii prevăzute de *art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari și a art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

În același context, instanța de apel a remarcat că starea de fapt și de drept reținută, apreciată, concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză, relevante și analizate în cuprinsul sentinței, verificate în apel.

În această ordine de idei, în opinia instanței de apel nu există temei pentru a

da o nouă apreciere probelor, fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare. Concluziile primei instanțe sunt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul, că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor imputate este dovedită în cadrul procesului penal, astfel fapta acestuia, reținută prin sentință, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor imputate.

Instanța de apel a remarcat că, față de lucrul judecat de primă instanță, se constată motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta reținută în sarcina inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De asemenea, instanța de apel a reiterat că, prima instanță a luat în considerare caracterul și gradul de pericol social al crimei comise, personalitatea inculpatului, lipsa circumstanțelor atenuante, cât și lipsa celor agravante răspunderii prevăzute de legislația penală, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, concluzionând întemeiat asupra faptului, că sentința de condamnare, în prezenta cauză penală, va avea un efect preventiv serios atât pentru inculpat, cât și pentru alte persoane predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni și va constitui o garanție și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția RM și alte legi ale RM sunt apărate, iar violarea lor este contracarată și pedepsită.

În continuare, cu referire la criticile inculpatului cu referire la soluția instanței de fond în partea admiterii parțiale a acțiunii civile înaintată de către Ersoy Mehmed, instanța de apel a respins, și în acest sens a reiterat concluzia instanței de fond pe care a însușit-o.

Astfel, în speță, corect s-a remarcat că, partea vătămată Ersoy Mehmet a înaintat acțiune civilă prin care a solicitat încasarea de la Covali Rodion a prejudiciului material cauzat în mărime de 351 872,40 lei și prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei (f.d. 166-167, vol. III).

De asemenea, relevând prevederile art. 219, 225 Cod de procedură penală, inclusiv prevederile din Codul civil (în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii și pronunțării sentinței atacate), ținând cont de caracterul faptei prejudiciabile săvârșite de inculpatul Covali Rodion față de partea vătămată Ersoy Mehmed, în opinia instanței de apel este justificată concluzia primei instanțe privind încasarea prejudiciului material solicitat de partea vătămată în sumă de 351 872 lei și încasarea prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei, stabilind că pe lângă faptul că inculpatul prin deteriorarea automobilului părții vătămate i-a cauzat ultimului un prejudiciu material, partea vătămată a suportat și suferințe morale.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Irina Lazur în numele inculpatului Covali Rodion și inculpatul, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) Cod de procedură penală, declară recursuri ordinare, prin care solicită casare acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare pe episodul cu privire la învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece nu întrunește elementele infracțiunii și stabilirii pedepsei mai blânde pentru episoadele prevăzute de art. 190 alin. (1), art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu respingerea acțiunii civile. Recurenții

invocă că, instanța de apel a examinat cauza în lipsa inculpatului; părții vătămate Ersoy Mehmed i s-a întors prejudiciul material, însă instanțele au încasat toată suma de la începutul anchetei, nu a fost demonstrată fapta de dobândire și înstrăinare a automobilului.

6. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care solicită inadmisibilitatea acestuia, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs și astfel, instanța de recurs luând în considerație argumentele invocate de recurent și constatând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale la judecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, urmează a se expune asupra erorilor admise.

Astfel, Colegiul penal lărgit a statuat asupra acestor concluzii în urma analizei hotărârii judecătorești contestate, în raport cu motivele invocate de apelant în prezenta speță, menționate și în recurs, unde au fost puse pentru discuție în instanța de apel, inclusiv argumentele principale, cum ar fi:

- episodul în care inculpatul este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, partea vătămată a ridicat automobilul, acesta având careva defectiuni, dar nu s-a constatat că acesta nu poate fi reparat. Astfel, se

concluzionează că, în situația dată partea vătămată a beneficiat atât de automobilul avariat cât și de prețul automobilului, fapt ce ar duce la îmbogățirea fără justă cauză a părții vătămate;

- instanța de apel cu referire la prejudiciul moral nu își motivează soluția prin care să indice clar din ce motive a fost admis.

În opinia Colegiului penal lărgit, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului și asupra cărora instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea apelantului, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia acestei hotărâri.

Verificând și analizând per ansamblu decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a analizat punctual criticile invocate în cererea de apel, ci s-a limitat doar la expunerea unor fraze generale, menționând că: „...este justificată concluzia primei instanțe privind încasarea prejudiciului material solicitat de partea vătămată în sumă de 351 872 lei și încasarea prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei, stabilind că pe lângă faptul că inculpatul prin deteriorarea automobilului părții vătămate i-a cauzat ultimului un prejudiciu material, partea vătămată a suportat și suferințe morale.”

Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de fond urma să stabilească și să încaseze prejudiciul cauzat pentru restabilirea automobilului, însă nu costul automobilului și să se expună clar și motivat asupra acestui fapt.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel contrar prevederilor legale și-a întemeiat soluția pe aprecieri subiective, or, Curtea de la Strasbourg statuează că, dreptul la un proces echitabil include obligația tribunalelor de a-și motiva deciziile lor, deoarece absența motivării unei decizii judiciare poate impieta asupra acestui drept.

De asemenea, Curtea Europeană menționează că, judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională.

Instanța europeană a subliniat că „motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pavăză împotriva arbitrarului.” cauza CtEDO, Rebait și alții v. Franței, din 25.02.1995, nr. 26564/1995.

Totodată, instanța de recurs notează că, art. 325 alin. (1) Codul de procedură penală, stipulează - judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Potrivit rechizitoriului, inculpatul este pus sub învinuire, precum că sub pretextul procurării automobilului de model „BMW 630F” cu n/î XXX la prețul de 355 833 lei, ce aparține cet. Ersoy Mehmed, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit automobilul nominalizat, cauzându-i astfel părții vătămate Ersoy Mehmed, un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

Analiza probelor prezente la speță dată de către instanțele de judecată confirmă faptul că, inculpatul sub pretextul procurării automobilului, fără permisiunea părții vătămate a luat automobilul de la stația de deservire tehnice auto „Olmosdon” cu care s-a primblat prin oraș și ulterior a săvârșit un accident rutier.

În așa caz, instanța urmează în baza probelor, să motiveze, „care a fost scopul inculpatului, în ce constă înșelăciunea și abuzul de încredere și care sunt daunele

aduse părții vătămate, ori, automobilul avariat a fost returnat proprietarului, fapt recunoscut de însăși partea vătămată.

Față de cele ce preced, Colegiul reiterează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia. Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de avocat, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor

Având la bază raționamentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel la examinarea cauzei nu a cercetat probele prezentate de către partea acuzării și partea apărării sub toate aspectele, nu le-a verificat și analizat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării acestora și nu și-a motivat soluția adoptată, de asemenea instanța de apel nu a făcut o analiză minuțioasă a chestiunilor de fapt criticate de părți și astfel nu a soluționat fondul apelului declarat.

În contextul dat, se specifică că pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or, în decizia instanței de apel lipsește analiza și aprecierea probelor, iar simpla redare a declarațiilor părților sau conținutul materialele anexate nu este o procedură suficientă pentru a ajunge la concluzia privind condamnarea inculpatului.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei

contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin urmare, circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis erori de drept care nu pot fi corectate de instanța de recurs, recursurile ordinare fiind posibil admiterii.

Reieșind din contextul celor descrise supra, decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată, iar în cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se expună asupra tuturor motivelor apelului, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417-418 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare, declarate de către avocatul Irina Lazur în numele inculpatului Covali Rodion și de ultimul, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2019, în cauza penală, în privința lui *Covali Rodion XXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Pronunțată integral la **03 decembrie 2019**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Maria Ghervas